

**A SZERB KÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERIUMA
RENDKÍVÜLI ESEMÉNYEK RÉSZLEGE
ÉS ZENTA KÖZSÉG RENDKÍVÜLI ÁLLAPOTOKAT IRÁNYÍTÓ KÖZSÉGI
TÖRZSKARA**

**VÉDEKEZÉSI TANÁCSOK
ELEMI CSAPÁSOK ÉS EGYÉB SZERENCSETLENSÉGEK ESETÉN**

RIADÓZTATÁSI JELEK

A riadóztatási jeleket a jelzőkürtök által kibocsátott jelzéssel kell továbbítani, éspedig az alábbiakra vonatkozóan:

ÁLTALÁNOS MOZGÓSÍTÁS – a jeleket vonító hang bocsátja ki 175 másodperces szünetekkel (12 vonító 10 másodpercig tartó hang és 11 szünet, amelyek 5 másodpercesek), azzal, hogy a mozgósítás első 6 órájában ez a jelzés többször ismétlődik.

LÉGI VESZÉLY - a jelzés vonító hangot bocsát ki összesen 90 másodpercig tartó szünetekkel (3 vonító 20 másodpercig tartó hang, két 15 másodpercig tartó szünettel).

TŰZVESZÉLY - a jelzés egyhangú hangot bocsát ki összesen 90 másodpercig tartó szünetekkel (3 egyhangú 20 másodpercig tartó hang és két 15 másodperces szünet).

ELEMI CSAPÁS ÁLTALI VESZÉLY - a jelzés az egyhangú és a vonító jelzés kibocsátásának az összesen 60 másodpercig tartó kombinációja (2 egyhangú 20 másodpercig tartó hang és egy 20 másodpercig tartó vonító hang).

A VESZÉLY MEGSZŪNÉSE - a jelzés egyhangú, összesen 60 másodpercig tartó hangon kerül kibocsátásra.

A SÉRÜLÉST SZENVEDETT SZEMÉLY SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁSA

1. SÜRGŐSSÉGI ÉLETMENTŐ INTÉZKEDÉSEK

Az életmentési eljárás első, és egyben eglényegesebb láncszeme az alábbiakat foglalja magába:

- a szerencsétlenség helyéhez való hozzáférés biztonságosságának ellenőrzése;
- a szerencsétlenség helyszínének a kijeölése és biztosítása és a sérült személyek védelme a lehetséges újabb sérülésektől;
- **Az elsősegély-nyújtás halaszthatatlan eljárásainak az alkalmazását:**
  - az eszméletlen személy stabil oldalsó állapotba való helyezése;
  - az eszméletlen személy esetében, aki nem mutat életjeleket (a személy nem lélegzik, a szíve nem ver) az újraélesztési intézkedéseinek foganatosítása;
  - a vérzés elállítása.

2. SEGÉLYHÍVÁS:

Azonnal értesíteni kell a mentőszolgálatot a 94-es számon. Ha a mentőszolgálatot már hívta másik személy, kérje meg, hogy igazolja Önnek, hogy a hívását fogadták és a segítség hamarosan érkezik.

A mentőszolgálat hívásakor az alábbiakat kell tenni:

- be kell mutatkozni, és érthetően el kell mondania a családi és utónevét, majd megjegyezni, hogy Ön elsősegélyt nyújtó személy a baleset helyszínén;
- meg kell adni a stabil- vagy a mobiltelefon számát, amelyről hív, ez lényeges, amennyiben szükség mutatkozik az újbóli kapcsolatteremtésre;
- a **operátornak, akivel beszél el kell mondani az alábbiakat:**
  - hol került sor a szerencsétlenségre (el kell mondani a címet, le kell írni a környezetet, minél pontosabb és részletesebb adatokat kell szolgáltatni az esemény helyszínéről);
  - mi történt (le kell írni a szerencsétlenség nemét és súlyát, a lehetséges tűz-, víz-, gáz-, mérgező anyagok-, illetve a különleges időjárási feltételek veszélyét);
  - a sérültek számát, nemét és megközelítő életkorát;
  - hogy milyen sérülésekről van szó (saját maga mérje fel a sérülés nemét, a betegség természetét és a sérültek állapotát),
- várja meg a további kérdéseket vagy utasításokat, a beszélgetést a mentőszolgálatban dolgozó személy fejezi be,
- erősítse meg, hogy megértette az utasításokat.

3. ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS:

Amíg vár a mentőszolgálatra, kivéve az elengedhetetlen elsősegélynyújtási eljárásokat, alkalmazza az összes többi elsősegély-eljárást, amelyeket szükségesnek talál.

Tartsa magát az alábbi szabályokhoz:

- "Mindenek előtt ne okozz kárt"
- "Ne tégy többet, mint amennyit elvárnak tőled"
- Ha valamely oknál fogva nem lehetséges a mentőszolgálat kiszállása, szervezze meg a megfelelő szállítást a legközelebbi egészségügyi intézményig.
- Elsősegélyben nem csak a sérüléseket kell részesíteni, hanem segítséget kell nyújtani azon személynek is, akik a sérülések miatt pszichikailag és érzelmileg súlyosan megrázkódtak. Az ilyen személyt bátorítsák!

4. A MENTŐSZOLGÁLAT BEAVATKOZÁSA

5. KÓRHÁZI ELHELYEZÉS

T Ű Z E S E T

1. **Ha tudja már holnap készítse el az épületének a tűzvédelmi tervét a legközelebbi tűzoltóállomás szakemberének a segítségével.**
2. **A pincéből, garázból, a padlásról távolítson el minden gyúlékony tárgyat, pl. régi folyóiratokat, festékesdobozokat, oldószereket, valamint régi bútort, garderóbát stb.**
3. **A tűzvédelmi lépcsőket és átjárókat rendszeresen takarítsa és KÖTELEZŐEN tartsa azokat átjárhatóakká, mert leggyakrabban ez az EGYEDÜLI biztonságos út, hogy megőrizze a saját és a családja életét.**
4. **Ellenőrizze le a tűzoltó felszerelését: készülékeket, csöveket, tűzcsapokat és tartsa azokat mindig kifogástalan állapotban.**
5. **Tanulja meg szabályosan aktivizálni a tűzoltó-készüléket és oktassa ki a háztartásában élőket erről, mert tűz esetén nem lesz idejük elolvasni a készüléken levő használati utasítást.**
6. **Tanítsa meg a gyermekeit, hogy tűz esetén hívják a tűzoltókat a 93-as számot.**
7. **Amennyiben észreveszi a tüzet, vagy füst szagát érzi a lakásában vagy az épületben, hívja a tűzoltó szolgálatot, és SOHA ne feltételezze azt, hogy ezt már valaki megtette.**
8. **Amennyiben az éjszaka folyamán tüzet észlel, és nincs riasztója veszély esetére, menjen az ablakhoz vagy a folyósóra és kiálltsa azt, hogy „TŰZ”, úgy, hogy felébressze a háztartásában lakókat és a szomszédokat, majd hívja a 93-as számot, megadva a konkrét adatokat a tűzeset helyéről: cím, emelet és lakásszám.**
9. **Amennyiben a tűzesetre az Ön lakásának valamely helységében került sor, csukja be ezen helység ajtaját és kapcsolja ki a villanyáramot. Hívja a tűzoltókat és telepítse át a háztartásában lakókat, ha a tűzeset kisebb terjedelmű, próbálkozzon meg az oltással. Ha a tűzeset nagyobb terjedelmű, hagyja el a lakást, csukja be maga mögött az összes ajtót, ellenkező esetben a friss levegő beáramlása miatt a tűz gyorsan át fog terjedni az egész lakásra.**
10. **Az áttelepítéskor nagyon fontos, hogy a háztartás minden tagja egy helyiségben gyűljön össze, mert a gyerekek félelmükben elbújhatnak valahová. Csak akkor, amikor mindenki jelen van, akkor induljanak a kijárat felé.**
11. **Az áttelepítéskor készüljenek fel a sűrű füsttel és hőséggel való találkozásra, így ha idejük van, vegyenek fel vastagabb talpú cipőt, kabátot és az orrukra és szájukra kötelezően kössenek vízzel átitatott rongyot vagy törölközőt.**
12. **Az áttelepítéskor soha ne használja a felvonót, mert a tűzeset során sűrű füst szabadul fel, amely sok mérgező párlatot tartalmaz, és amely gyorsan feltölti a felvonó aknáját és magát a felvonófülkét, ami biztos fulladás általi halált okoz mindenki számára, aki a felvonóban tartózkodik.**

13. Amennyiben nincs közvetlen tűzveszélyben, a legjobb ha a lakás zárt ajtaja mögött marad. Ha a füst szivárogni kezd az ajtaja körül, áztasson vízbe törölközőket és rongyokat, rakja azokat a nyílások és az ajtó elé, hogy meggátolja a füstnek a lakásba való beáramlását.
14. Eloltatlan cigarettacsikk esetén azt soha ne dobja ki az ablakon vagy a teraszon át, mert az esetek többségében az a szobában, vagy az ön alatti lakások terasza egyikén végezheti útját, és így tüzet idézhet elő.
15. Az eloltatlan cigaretta a katasztrófális erdőtűzek egyik leggyakoribb előidézője és soha se ne dobja azt ki mozgásban levő járműből.

KÖZLEKEDÉSI BALESET

Amikor közlekedési balesetre kerül sor, az alábbiakat kell tenni:

1. **A VESZÉLYEZTETT SZEMÉLYEK MENTÉSE** (például a felgyulladt járműből, ütközés esetén). A sérültet nem szabad megmozdítani, kivéve, ha ez elengedhetetlen, hogy elhárítsuk a veszélytől.
2. **SÜRGŐS EGÉSZSÉGÜGYI SEGÉLYT KELL ALKAMAZNI**, a személyt a földre kell fektetni (a fejét lejtőre, kabátra vagy pokrócra kell fektetni), az oldalára kell fordítani és lehetővé kell tenni számára, hogy szabályosan lélegezzen, és meg kell állítani a vérzést, valamint meg kell szervezni a sérült személyek ellátását (amennyiben vannak sérültek).
3. **Tájékoztatni kell a rendőrséget és a mentőszolgálatot**, amennyiben a szerencsétlenségben vannak elhunyt vagy sérült személyek.
4. **Biztosítani kell a szerencsétlenség helyszínét**, újabb közlekedési balesetek megakadályozása céljából, be kell kapcsolni a fényjelzést, meg kell kezdeni a tűzoltást a kéznél levő eszközökkel, amennyiben ez szükséges.
5. **A helyszínen meg kell várni a rendőrséget és a mentőszolgálatot** (csak abban az esetben távolodhat el, ha elsősegélyt nyújt, vagy sérült személyt szállít), meg kell nekik mutatnia a sérülteket, és kísérelnie kell az utasításokat, és hagynia kell, hogy a szakmabeliek békében végezzék a dolgukat.

ÁRVÍZ

1. **Értesüljön a helyi különleges esetek törzskaránál**, hogy a térség amelyben él árvíz által veszélyeztetett-e.
  - Ha az eső hevesen órákon át, vagy szakadatlanul, napokig esik, legyen készenlétben az árvízre.
  - Hallgassa a helyi rádió- és televízióállomást az árvízzel kapcsolatos információk céljából.
2. **Minimalizálja az árvíz által okozandó esetleges károkat:**
  - Emelje meg a bútortárgyat, bojlerket, elektromos házi és egyéb berendezéseket magasabb szintre, amennyiben olyan ház közelében vannak, amely eláradhat.

3. Készítse elő az alábbiakat:

- víz-, élelmiszer-, gyógyszer-, ruha- és lábbelikészlet, amely felszerelés szükséges az evakuációhoz, valamint a házikedvencek és/vagy háziállatok evakuációs tervét.

FÖLDRENGÉS

FÖLDRENGÉS ELŐTTI ELJÁRÁS:

- a házban vagy a lakásban határozzon meg egy biztonságos helyet egy nagyobb helyiségben,
- tudnia kell, hogy hol van az elektromos áram fő biztosítója, a gáz és a víz főszelvénye, Valamint, hogy hogyan kell azokat bezárni, illetve kikapcsolni,
- készítse elő elemlámpát, elemre működő rádiókészüléket és elsősegélytáskát,
- mindig legyen bizonyos mennyiségű élelmiszer- és ivóvízkészlete.

A FÖLDRENGÉS IDEJE ALATTI ELJÁRÁS:

- Őrizze meg szellemi jelenlétét, és ne essen pánikba, mert a pánik veszélyes,
- ha alacsonyabb szintű helyiségekben van, az első rengések után jöjjön ki a szabad területre, távolodjon el a fáktól, utcai lámpáktól, elektromos kábelektől és létesítményektől.
- Ha felsőbb szinteken van, bújjon a hordozófalakhoz, az ajtókeretek alá, a helyiség belső szögeibe, az asztal alá, és a kezével védje a szemét,
- menjen minél messzebbre az üvegfelületektől és áthidaló falaktól,
- ne használjon gyufát és nyílt lángot,
- ha gépkocsiban van, ne álljon meg a hidakon vagy átjárók, villamosági kábelek alatt és alagutakban, álljon meg nyílt területen és maradjon a gépjárművében.

FÖLDRENGÉS UTÁNI ELJÁRÁS:

- amikor megszűnik az első földrengés, hagyja el a helyiséget a legmegfelelőbb módon, és csak a legfontosabb dolgokat vigye magával,
- ne hagyja el az épületet semmiképpen sem felvonóval, használja a lépcsőházat,
- kapcsolja ki a villanyáramot a fő biztosítékon, zárja le a gáz- és vízvezetékét a főszelvényen,
- ne feledkezzen meg az emberségességről és az áldozatoknak nyújtandó önzetlen segítségről, azonban a súlyosan sérült személyeket ne mozgassa el,
- ne igyon csak csomagolt (palackozott vizet),
- járjon el a tömegtájékoztatási eszközök által nyújtott tájékoztatások szerint,
- ha romok alatt van, legyen nyugodt és hívjon segítséget, ütögesse a csővezetékeket, (vízvezeték, központi fűtés vezetékét),
- őrizze meg erejét.

MENYDÖRGÉS

MIT TEGYEN A MENYDÖRGÉSES IDŐJÁRÁS ELŐTT:

Előkészületként végezze el az alábbiakat:

- Távolítsa el a farönköket és ágakat, amelyek sérüléseket és károkat okozhatnak, amíg

a vihar tart.

- Emlékezzen az ilyen esetekre előírányozott szabályokra.

MIT KELL TENNI AMIKOR A MENYDÖRGÉSES IDŐSZAK FOLYAMATBAN VAN:

- Vonuljon zárt helységbe, ha villámfényt lát, mielőtt még meghallaná a menydörgést egy rövidebb idő telik el, mint amennyire szüksége van ahhoz, hogy elszámoljon harmincig.
- Miután a menydörgés megszűnt maradjon zárt helyiségben harminc percig.
- Ha a rossz időjárás eléri az Ön területét, tartsa magát az alábbi tanácsokhoz:
  - Halasszon el minden nyílttéri aktivitást.
  - Mennjen be a házba, épületbe vagy gépjárműbe (annak ellenére, hogy sérülést szenvedhet a villámbeccsapódás miatt, sokkal biztonságosabb a gépjárműben, mint a nyílt területen).
- Emlékezzen: a gumitapú cipők és csizmák a villámcsapás következtében bizonyos védelmet biztosítanak. Azonban, a gépjármű fémkerete nagyobb védelmet biztosít, ha nincs kontaktusban a fémmel.
- Biztosítsa a kisebb létesítményeket (fészer, barakok és egyéb), hogy a szél azokat ne tudja ledönteni vagy elvinni, és így kárt okozni.
- Csukja be az ablakokat és a külső ajtókat és lehetőség szerint külön biztosítsa azokat.
- Kerülje a zuhanyozást és a fürdést (a vízvezeték installációi és berendezései jó villanyáramvezetők).
- A drótos telefonkészülékeket csak végső szükséglet esetén használja, a drót nélküli telefonok és a mobilkészülékek biztonságosak a használatot illetően.
- Kapcsoljon ki minden elektromos berendezést a dugóknak a konnektorból való kihúzásával, kapcsolja ki a légkondicionáló berendezést. A villámcsapás komoly sérüléseket és károkat okozhat.

Kerülje az alábbiakat:

- Nyílt területen magas fák alá való behúzódást.
- A hegycsúcsokat, nyitott mezőket – területeket, strandokat és a vízben való fürdőzést.
- Az elkülönített kisebb létesítményekbe való elhúzódás, mint amilyenek a nyílt területen levő fészer (ahol a közelben nincs másik létesítmény).
- Mindent ami fémből van - traktorokat és más munkagépeket, motorokat, kerékpárokat stb.

MIT KELL TENNI A VILLÁM ÁLTAL KÍSÉRT ROSSZ IDŐJÁRÁS UTÁN:

- Ha szüksége van segítségre, mielőbb hívja a 93-as számot.

VÍZBŐL ÉS JÉGBŐL VALÓ MENTÉS

1. NYÍLT VIZEK (FOLYÓK, TAVAK):

- Az úszás elsajátítása alapveő biztonságot nyújt, ha vízen vagy vízben tartózkodik.
- Ha hajózik és ha a vízen van, elengedhetetlen, hogy tudomása legyen az alábbiakról:
- Elengedhetetlen, hogy rendelkezzen a hajózáshoz szükséges felszereléssel.
- Szabályosan meg kell állapítania az utazási útvonalat.
- Az éjszakai navigációhoz kötelezően használjon fényeket.
- Kötelező a mentőmellény használata.
- Ha az úszóalkalmatosság süllyed, használjon füttyülőt vagy kiabáljon.

Mentés süllyedés vagy más szerencsétlenség esetén:

- A mentők odahajóznak a hajójukkal, vagy a mentődeszkájukkal a személyhez, akinek segítségre van szüksége.
- A személynek, akinek segítségre van szüksége, követnie kell a mentők utasításait és nem szabad pánikolnia.
- A személyt, akit mentenek a mentők átszállítják biztonságos helyre.
- Ha nem tud segíteni a személynek, aki a vízben van és az segítségre szorul, próbáljon meg akármilyen tárgyat odadobni, amely a felszínen tudja tartani őt, jegyezze meg az elhelyezkedést, amelyen tartózkodik, hogy lehetősége nyíljon arra, hogy az megmutassa a mentőknek, akik a helyszínre érkeznek.

2. JÉG A VÍZEN (FOLYÓN vagy TAVON)

- Ha jégen mozog, mindig számoljon annak a lehetőségével, hogy abba beelecsik. Fordítson figyelmet arra, hogy ha jégen mozog mindig legyen megfelelő védőfelszerelés Önnél.
- Mindig vegyen fel egy pár jégtartót, a mobiltelefonját tegye egy plasztikzacskóba és amikor jégen mozog, korcsolyázik vagy siel tegyen csiptetőt a nyakába.

Ha a jég megreped:

- Ne mozduljon,
- Azonnal hívjon segítséget vagy fújjon a sípjába
- Lassan próbáljon meg oda visszatérni ahonnan jött, és törje fel a jeget Ön előtt, addig amíg az törhető,
- Próbáljon a jég fölé emelkedni, csússzon azon, guggoljon le vagy menjen négykézláb, amíg nem jut el vastagabb jégrétegig,
- Miután kimentette magát, gyorsan melegedjen fel,
- Ha nincs lehetősége arra, hogy biztonságos jégre jusson, emlékezzen arra, hogy elengedhetetlen, hogy csökkentse a testhőmérséklet veszteségét.

Ha valaki más igényel segítséget:

- Hívja a mentőszolgálatot,
- Vegyen magához ágat, botot, fát vagy más tárgyat, hogy kihúzza, vagy elhúzza a jégen levő személyt,
- A vízben levő személyt húzza a szilárd jég felé, az utolsó néhány méteren négykézláb vagy csúszva közlekedjen.
- Elsősegélynyújtás a személyek számára, akik hideg vízben voltak:
- Ha a személy tud mozogni, próbálja meg őt felmelegíteni. Vesse le a nedves ruházatát és lábelijét és adjon rá szárazat.
- Ha a személy eszméletlen vagy nem tud mozogni, kerülje a szükségtelen mozgását. Ne kísérelje meg átöltöztetni, várja meg a mentőket. Megelőzőképpen takarja be, hogy meggátolja a testhőmérséklet vesztesését.
- Adhat neki cukros melegvizet, SEMMIKÉPPEN sem alkoholt. A masszázs, az alkohol és a gyors felmelegedés a test veszélyes hővesztességéhez vezethet.

VEGYI VESZÉLY:

VESZÉLYES ANYAG ÁLTAL OKOZOTT SZERENCSÉTLENSÉGEK: azok a szerencsétlenségek, amelyek veszélyes anyagok ellenőrizetlen felszabadulásával jönnek létre álló és mozgatható létesítményekből, és melyek negatív hatást fejtenek ki az emberekre, az anyagi javakra és a környezetre.

A veszélyes anyagok azok az anyagok, amelyeket a termelés, szállítás, feldolgozás, raktározás vagy a technológiai folyamatban való alkalmazás során kiengednek vagy fertőző, irritáló, gyullékony, robbanékony, fojtó, mérgező vagy egyéb portfüstöt, gázt, ködöt, gőzt vagy rostot, illetve káros sugárzást bocsátanak ki olyan mennyiségben, amely veszélyeztetheti az emberek életét és egészségét, az anyagi javakat és a környezetet, kisebb vagy nagyobb távolságban levő létesítményeket, amelyekben tartózkodnak.

A veszélyes anyagok által okozott szerencsétlenségeket az egészségügyi tünetek gyors megjelenése (egy perctől egy óra) és a környezetben könnyen észlelhető jelek (elszíneződött üledék, hervadt levelek, erős szagok, elhullott rovarok és állatok) jellemzik.

A veszélyes anyagok által okozott szerencsétlenségek mutatói a nagyobb számú elhullott vad- és háziállat, madár, hal és rovar (a víz mellett és a víz felszínén) ugyanazon a területen, szokatlan illatok (hagyma- és mandulaillat), szokatlanul sok egészségügyi problémával küzdő ember (hányinger, hányás, félelemérzet, légzési nehézségek, görcsök, szemgyulladás, bőrpír és bőrkivetés, hólyagok) és elhalálózott, szokatlan folyékony zsíros cseppek, amelyek zsíros filmet képeznek a felszíneken és a vízben, alacsonyabb, ködre hasonlító felhők, amelyek nincsenek összhangban a környezettel vagy szokatlan fémtörmelékek (lőszerszerű anyag, különösen, ha folyadékot tartalmaz).

Riadóztatási rendszer. Hirtelen, veszélyes anyag okozta szerencsétlenség esetén a nyilvános riadóztatás vészjelzése időben elhangoznak. Tekintettel, hogy a veszélyes anyagok által okozott szerencsétlenségek különfélék lehetnek, a veszélyt jelző hangjelzés után kiegészítő utasítások – fontos közlemények jelennek meg a rádióban és a televízióban.

Jegyezze meg: A szerencsétlenség veszélye mindaddig fennáll, amíg nem hallatszik A VESZÉLY MEGSZÚNÉSÉNEK HANGJELZÉSE!

A RIADÓZTATÁS UTÁNI ELJÁRÁS:

- ha a veszélyt jelző hangjelzés után nyílt területen van, azonnal, gyorsan és halaszthatatlanul, pánikmentesen menjen be zárt helyiségbe vagy menedékhelyre,
- ha a hangjelzés után zárt helyiségben veszélyben találja magát, távolodjon el az ablaktól vagy az ajtóktól és a továbbiakban maradjon itt,
- kapcsolja be a rádiót vagy a TV-készüléket, hogy tájékozódjon a szerencsétlenség helyéről és természetéről (kieresztés, robbanás, kifolyás, tűz), az anyag nevééről, az miben volt található (autócsiszterna, vagoncsiszterna, csővezeték, tárolóhely), annak pillanatnyi halmazállapotáról, tulajdonságairól (szín, szag, fizikai tényezők...), a veszélyes anyag mennyiségéről, amely a szerencsétlenség okozója vagy a védelmi és mentési intézkedésekről, amelyeket fogantatosítani kell,
- gondoskodjon különösen a gyerekekről, terhes nőkről, idősekről, magatehetetlen és beteg, valamint rokkant személyekről, úgy a háztartásban élőket, mind a szomszédokat illetően,
- fogantatosítsa a védelmi és mentési intézkedéseket az utasítások szerint, amelyeket a hatásköri szerv vagy a televízió ad meg.

Védelmi és mentési intézkedések:

A veszélyes anyagok elleni védekezést a veszélyeztetett területen az emberek és a javak kitelepítése vagy elhelyezése által kell lefolytatni (házba, menhelyre vagy más helyre).

Védelmi és mentési intézkedések:

- A riadóztatási jelre maradjon higgadt.
- Kapcsolja be a rádiót és a TV-készüléket.
- Kapcsolja ki a villanyáramra és gázra működő készülékeket, zárja el a vizet.
- Használjon speciális vagy kézi védőeszközöket.

• **Alkalmazza a személyes védelmi intézkedéseket és a következőket:** speciális védőeszközöket a légzőszervek, a szem és a test védelme céljából (védőmaszk, kesztyű, csizma, védőöltözék, köpeny, és személyes sugármentesítő felszerelés), kézi légúti védőeszközök (tampon maszk, ipari maszk, lélegeztető, nedves zsebkendő, rongy, nedves kötés), szemvédő (a munkavédelmi szemüveghez hasonló), testvédő (esőkabát, szélkabát és ellenállóbb öltözék szintetikus és áthatlan anyagból), kéz- és lábvédő (kesztyű, csizma vagy bokacipő).

• **Figyelje a veszélyes anyagok mozgását a helyhez viszonyítva**(pl. felhők), amelyen tartózkodik és hozza meg a védelmi és mentési döntéseket az alábbiak útján:

- áttelepítés (amennyiben erre van idő),
- fedezékbe helyezés (ház, menhely).

ÁTTELEPÍTÉS (EVAKUÁCIÓ):

- Az áttelepítés a lakosság áthelyezésének szervezett eljárása a veszélyeztetett területről, hogy elkerülhető legyen a veszélyes anyagok káros hatása. Az áttelepítésről, az áttelepítés útjáról és helyéről, a védelmi és mentési intézkedésekről a tájékoztatást a hatásköri szerv adja meg a rádió és a televízió útján.
- A házat nyugodt, gyors lépésekkel, de nem futva kell elhagyni.
- A tekintettel kíséreni kell a veszélyes anyag mozgását.
- Egyenesen induljon szélirányban és a legrövidebb úton kerüljön ki a veszélyeztetett övezetből az áttelepítést szolgáló menhelyre.
- Az utcákon várható tömeg, vagy a veszélyes anyag természete miatt, az áttelepítésre csak akkor használja a saját járművét, ha ilyen utasításokat kapott - ellenkező esetben távolítsa azt el az utcáról (jobb gyalog vagy kerékpárral közlekedni).
- Az óvodák, iskolák, nyugdíjasotthonok, szociális és hasonló intézmények áttelepítése azok áttelepítési tervével összhangban történik.
- Az áttelepítés alkalmával vigye magával a legszükségesebb dolgait (személyes okiratok, egészségügyi könyvecske, gyógyszerek, pénz és pénzautomata-kártya, higiéniai felszerelés, megfelelő öltözék, tartós (konzervált) élelmiszer, műanyag palackokban levő víz, hordozható rádió, kézi elemlémpa).

Fontos: Hagyjon élelmet és vizet a háziállatoknak, zárja el a vizet, kapcsolja ki a villamossági berendezéseket, villanyáramot és gázt, csukja be az ajtókat, ablakokat, zárja el a kényények nyílásait és egyéb nyílásokat és ragassza be azokat öntapadó szalaggal, hogy kevésbé engedjék át a veszélyes anyagot, majd zárja be a ház ajtaját.

HŐGUTA

A **hőguta** egyike a termikus stresszek legsúlyosabbjának. Erre az állapotra a megemelkedett külső hőmérséklet és a magas százalékarányú relatív levegőnedvesség következtében, valamint a túlfűtöttség és a hosszantartó izomműködés következtében kerül sor. A szervezetnek a hőségnek való hosszantartó intenzív kiszolgáltatottsága miatt sor kerül a hőszabályozási mechanizmusok felmondására, és az ilyen esetekben a testhőmérséklet hirtelen megnövekedhet, és 10-15 perces határidőn belül elérheti a 41°C. Ezt neurológiai és általános diszfunkció kíséri. A túlzott hő megbontja a fehérjéket, destabilizálja a foszfolipideket és a lipoproteineket, ami a szív- és érrendszer, az izmok és a szervek összeomlásához, görcsökhöz, kómához, és a legsúlyosabb esetekben halálhoz vezet. **A megfelelő mennyiségű folyadékbevitel a hőguta megelőzésének a legalapvetőbb formája.**

A **hőguta** váratlanul léphet fel, mindenféle előző, a forróság által okozta kimerültség nélkül.

A **hőguta** tünetei az alábbiak: magas testhőmérséklet (40°C felett), száraz és forró bőrfelület, súlyos légzés, felgyorsult szívverés, (160-180 szívverés percenként), alacsony vérnyomás, szédülés, fejfájás, fáradtság, hányinger és hányás, görcsök, bizonytalan járás, eszméletvesztés, vér a vizeletben vagy székletben, az izzadás elmaradása stb.

A hőséguta két fajtája: végrehajtó és klasszikus. A végrehajtó leggyakrabban fiatalabb személyeknél jelentkezik, akik hosszabb időn keresztül fizikai aktivitásoknak teszik ki magukat a levegő magas hőmérséklete mellett. Ez a fiatal sportolók elhalálzásának egyik leggyakoribb oka. A klasszikus hőséguta idősebb személyek (főként krónikus betegek) és gyermekek esetében jelentkezik. Általában nyáron jelentkezik, a hőmérséklet hirtelen növekedése következtében, ugyanis ezen személyeknek több időre van szükségük ahhoz, hogy alkalmazkodjanak a hőmérséklethez (aklimatizálódjanak).

A gyógykezelés, abból áll, hogy minél gyorsabban csökkentjük a testhőmérsékletet (a főleges ruházat eltávolítása, a beteg személy hűvösbe vagy hűtött helyiségbe való elhelyezése, a bőr hűtése, a testnek légáramlatnak való kitétele, folyadékbevitel stb.). Szükséges a sürgős orvosi segítségnyújtás, ugyanis ez az állapot tartós rokkantságot vagy halált idézhet elő.

A hőséguta nagyon hasonlít a napszúráshoz, azzal a különbséggel, hogy nem a napfénynek való közvetlen kitétel következményeként lép fel. A megelőzés alapvető formájaként ajánljuk az éghajlati feltételeknek való megfelelő öltözéket, a rendszeres vízellátást, hűtést stb.

JÁRVÁNYVESZÉLY

A járványveszély a fertőző betegségektől való megbetegedés megnövekedése, amely nem szokványos az esetek számát, idejét, helyét és a lakosságban való elterjedését illetően, a komplikációkkal vagy halálos kimenetellel végződő betegségek számának szokatlan megnövekedése, valamint két vagy több egymással kapcsolatos fertőző betegséggel kapcsolatos megbetegedés megjelenése, amelyek soha, vagy több évre visszamenőleg nem jelentek meg egy térségben, illetve nagyobb számú megbetegedés megjelenése, amelyeknek az okozója ismeretlen, és azokat lázas állapot követi.

A fertőzött terület az, amelyen a fertőzés egy vagy több forrása megjelent, és ahol fennállnak a fertőzés terjedésének a feltételei a lakosság körében.

A veszélyeztetett terület az a terület, amelyre átvihető a fertőző betegség a fertőzött területről, és amelyen fennállnak a fertőzés terjedésének feltételei.

A fertőző betegségek járványa kihirdetése utáni eljárások:

- kötelezően hallgassa meg a hivatalos utasításokat a védelmi intézkedések foganatosításáról és levezetéséről, amelyeket a hatásköri szervek hirdetnek ki. Az utasításokat a tömegtájékoztatási eszközök útján adják meg (rádió, TV, újság),
- engedélyezze a személyek, létesítmények, termékek előírt egészségügyi vizsgálatát, a vizsgálathoz szükséges anyag mintavételét, valamint az egyéb előírt intézkedések foganatosítását a lakosságnak a fertőző betegségek elleni védelme érdekében,
- kerülje a helyeket, különösen a zárt helyiségeket, ahol nagyobb számú ember gyűlekszik, amennyiben beteg tartózkodik a saját házában zárt helyiségében, hogy ne terjessze a betegséget, amennyiben egészséges, akkor azért, hogy ne kapja el a fertőzést,
- gátolja meg valamennyi korosztályú gyermek kisgyermekes anyja, terhes nő kapcsolatát, és azokét, akik más betegségekből lábadoznak, valamint a más betegségben szenvedőket a fertőzésben megbetegedettekkel, illetve azokkal, akik gyanúsak, hogy a fertőző betegségben szenvednek,
- kerülje a közelebbi kontaktust a jószágokkal, amelyeknek a fertőző betegségei átvihetők az emberekre,
- fordítson külön figyelmet a helység higiéniájára, a személyi higiéniára és a jószágok higiéniájára, amelyekkel kapcsolatba kerül,

- az újonnan megbetegedett személyt, vagy a azt, akinél gyanítja a megbetegedést, különítse el az egészséges környezetből, tanúsítson ápolási készséget és kérje ki a szakszolgálat véleményét.

A LAKOSSÁGNAK A FERTŐZŐ BETEGSÉGEK ELLENI VÉDELMI ÉS MENTÉSI INTÉZKEDÉSEI

Általános intézkedések: helyezze biztonságba az egészségügyileg kifogástalan élelmiszereket és általános használati tárgyakat, a közegészségügyi-műszaki és higiéniai feltételeket azok gyártáshoz és forgalmazásához, használjon egészségügyileg kifogástalan ivóvizet, gondoskodjon a közegészségügyi-műszaki és higiéniai feltételekről a házában, gondoskodjon a fekália és más szennyvizek higiéniailag ártalmatlan eltávolításáról, a lehetőségeivel összhangban hajtson végre fertőtlenítést, dezinfekciót és deratizációt a helyiségben, ahol általános érdekű élelmiszert termel vagy árusít, ahol a személyi szükségleteit szolgáló vízellátása van és a helyiségben ahol eteti és itatja a háziállatokat, végezze el a fertőtlenítést, dezinfekciót és deratizációt a szállítási eszközökben, amelyek élelmiszer és általános használatú tárgyak vagy nyersanyag szállítását szolgálják azok termeléséhez.

Különleges intézkedések: halgassa a rádiót, TV-t, olvasson és kövesse a hatásköri szervek intézkedéseit, hogy bizonyos különleges intézkedéseket végre tudjon hajtani:

- korán fel tudja tárni a fertőzés útját és a fertőzés terjesztésének útját,
- elszállítsa, elszigetelje és ellássa a betegeket a lakóhelyüktől az egészségügyi intézményig,
- bejelentse a fertőzést a megfelelő hivatalnak.

Egyéb intézkedések: szedje rendszeresen az előírt gyógyszereket és tanácskozzon a orvosokkal, alaposan és gyakran mosson kezet és mossa ki a rházatát, amelyben tartózkodik, ne használjon élelmiszereket, amelyeknek nem ismeri a származását és amelyek nincsenek zárt göngyölegben, az élelmiszert használat előtt jól mossa meg és dolgozza fel termikusan, a fertőző betegségek megelőzésének és meggátolásának a külön intézkedéseit csak akkor hagyja abba alkalmazni, ha ezt a hatásköri szervek, amelyek kihirdették a járvány megjelentését engedélyezik.

A JÓSZÁGOK FERTŐZŐ BETEGSÉGEI

Az jószágtartók és jószágtulajdonosok kötelesek :

1. gondoskodni a jószág egészségéről és jólétéről,
2. fogatosítani a jószág-egészségvédelmi intézkedéseket a jószágok és a zoonózisok fertőző betegségeinek a meggátolása érdekében,
3. értesíteni az állatorvost vagy az állategészségügyi felügyelőt, amennyiben fennáll a jószág egészségügyi veszélyeztetettsége,
4. lehetővé tenni a jószágok egészségügyi-védelmi intézkedéseinek programját,
5. biztosítani a jószágok számára az élelmet, amellyel nem ruházhatóak át a betegségek,
6. végrehajtani a gazdaságok és jószágok nyilvántartását,
7. lehetővé tenni a jószágok és a kutyák tartós megjelölését,
8. nyilvántartást vezetni a jószágok vásárlásáról és eladásáról,

9. jelenteni a jóságok elhelyezkedésének és számának a változását az állategészségügyi állomásnak,

10. Őrizni az állategészségügyi gyógyszerek receptjeit egy éven át, a jóságok védőoltásáról szóló igazolásait pedig két éven át.

NUKLEÁRIS TÁMADÁS

Nukleáris támadás (robbanás) esetén az alábbiakat kell tenni:

- Azonnal, minél alacsonyabb fedezékbe kerülni (legjobb valamilyen csatornában, Árokban vagy a föld alatt), ahol védve van az első hócsapástól és nyomástól, amelyet robbanás okoz,
- vizsgálja felül a csapás területéről a távozás lehetőségét,
- vagy menjen be egy épületbe, amelynek menhelye van.

Menhely: Amennyiben vastagabb védőfal van Ön és a radioaktív anyag között, akkor ez felszívja a sugárzást és Ön kevésbé van kitéve radiációnak,

- minél messzebb van a radiáció elhelyezkedésétől, annál alacsonyabb mértékben van kitéve a radiációnak,
- a sugárzásnak való kitettség idejének a minimalizálása csökkenti a sugárzási kockázatot.

TERRORIZMUS

Mit tegyen, hogy készen legyen terrorizmus esetén?

• Az első lépés, hogy felülvizsgálja, mi minden történhet a környezetében, és vannak-e esetleges veszélyek. Ha megállapítja, hogy mi van a környezetében és a lehetséges eseményeket és esetleges károkat, fontos, hogy erről vitát folytasson a háztartásának tagjaival, a szomszédsággal és a helyi közösséggel. Közösén készítsenek tervet arról, hogy mit tegyenek terrortámadás esetén.

A tervnek tartalmaznia kell az alapvető dolgokat:

- kreálja meg sürgős esetekre a kommunikáció módját,
- állapítsa meg a közös gyülekezési helyet,
- készítsen készletet és felszerelést a ház hirtelen elhagyásának esetére (gyógyszerek, okiratok, pénz, víz, takarók, sátrak, elsősegély, elemlámpák ... stb.)
- Nézze meg és egyeztesse a gyemekei óvodáinak és iskoláinak, valamint a cégeknek, amelyekben munkaviszonyban vannak, az evakuációs terveit.

Amennyiben már sor került a terrorista támadásra, a következőket szükséges tenni:

- maradjon nyugodt és türelmes,
- kísérje a hatásköri szervek utasításait,
- halgassa a rádiót és televíziót az illetékesek híre vagy utasítása céljából,
- ha a támadás az Ön közelében volt, nyújtson elsősegélyt a sérülteknek,

- ha a támadásra az Ön közelében került sor, ellenőrizze a kárt elemelővel a segítségével. NE GYÚJTSON gyertyát, gyufát, villamossági berendezést,
- ellenőrizze van-e tűz vagy gázszivárgás,
- kapcsoljon ki minden sérült berendezést,
- lássa el a háziállatokat és a házikedvenceket,
- ellenőrizze a közvetlen környezetét és nyújtson elsősegélyt

Áttelepítés (evakuáció): ha az illetékes szervek azt kérik, hogy hagyja el a házat, akkor jó okuk van erre. és azonnal járjanak el az ő tanácsaik szerint. Halgassa a rádió- és TV-állomásokat és kísérje az illetékesek tájékoztatásait és utasításait, és vegye figyelembe az alábbiakat:

- öltözzön fel melegen (hosszúujjú pólók és nadrágok, meleg dzseki, megfelelő cipő), hogy a lehető legjobban tudjon védekezni,
- vigye magával az áttelepítési (evakuációs) komplettjét,
- zárja be a házat,
- használja az útirányokat, amelyeket a hatásköri szolgálatok állapítanak meg.

HÓVIHAR ÉS SÍKOS JÉG

Hóvihar és síkos jég esetén az állampolgárok, valamint a házak és létesítmények tulajdonosai és használói kötelesek:

- rendszeresen eltakarítani a havat és a jeget, illetve hamut szórni a jeges felületekre a házaik és létesítményeik előtt – a járdán, az ösvényeken és a bekötő utakon a főutakig.

TALAJ- ÉS CSAPADÉKVÍZ

1. A CSATORNÁK KARBANTARTÁSA A TELEPÜLÉSEKEN:

A községi csatornarendszerről szóló rendelet (Zenta Község Hivatalos Lapja, 2/2000., 3/20001., 2/2002. és 7/2010. sz.) alapján:

- **Tiszta és működőképes állapotban tartja a nyílt utcai csatornákat és átvezetéseket** a saját területe, háza és létesítménye előtt, a csapadékvíz (esővíz és hógödör), felszíni és földalatti vizek zavartalan elvezetésére, ha az építési telek használati joghordozója vagy az építési telek tulajdonosa az építési területen (településen),
- **Kiépíti és karbantartja az átvezetéseket a kocsitjárároknál**, amelynek a legkisebb átmérője 300 mm,
- **Amennyiben nem tesz eleget a fent felsorolt kötelezettségeknek** a szabálysértési pénzbírságok az alábbiak:
  - 2.500-tól 75.000 dinár a természetes és a felelős személy esetén,
  - 50.000 dinártól 1.000.000 dinár jogi személy esetén,
  - 5.000 dinártól 250.000 dinár vállalkozó esetén.

2. A CSATORNÁK KARBANTARTÁSA A TELEPÜLÉSEN KÍVÜL A MEZŐGAZDASÁGI FÖDTERÜLETEN:

Az építési övezeten (településen) kívüli mezőgazdasági és más földterületek tulajdonosai és használói kötelesek:

- rendszeresen tisztítani a csatornát (iszaptalanítással - az iszap eltávolításával), a csatornákból eltávolítani az akadályokat és vegetációt, amelyek a földterületeiken találhatóak,
- az öntöző- és vízvezető csatornákba tilos hulladékot, szemetet és egyéb tárgyakat dobni,
- a földterületen túlzott mennyiségű csapadékvíz (eső és hó), valamint talajvíz megjelenése esetén: a víz elvezetése céljából a legközelebbi vízvezető csatornáig át kell ásni az ideiglenes csatornákat.